

Mijenjaju li djeca sve? Istraživanje seksualne želje kod žena bez djece i onih s djecom

Matea Markotić

Filozofski fakultet u Zagrebu
Odsjek za psihologiju
ORCID: 0000-0002-5755-1140

SAŽETAK

ključne riječi: seksualna želja, žene, djeca, dob, seksualna ponašanja

Seksualna želja je nagon koji nas motivira da se uključimo u seksualnu aktivnost. Rođenje djeteta/djece uvelike utječe na odnos partnera u vezi ili braku, ali i sveukupno seksualno zadovoljstvo žena. Cilj ovog istraživanja je istražiti doprinos prisutnosti djece na seksualnu želju žena. U istraživanju je sudjelovalo 1605 punoljetnih žena. Sudionice su ispunile upitnik koji je sadržavao pitanja o učestalosti njihovim seksualnim navikama te su ispunile Inventar seksualne želje (SDI-2). Obradom podataka utvrđeno je da žene koje nemaju djecu postižu viši rezultat na mjerama seksualne želje. S porastom dobi, žene izjavljuju nižu razinu seksualne želje. Žene u dvadesetima izjavljuju najvišu razinu seksualne želje. Dob je značajan prediktor međutim objašnjava zanemariv dio varijance seksualne želje. Žene koje nemaju djecu više se uključuju u seksualne aktivnosti kao što su masturbacija, gledanje pornografije i seksualne igrice. S obzirom na nizak postotak objašnjenosti varijance seksualne želja s varijablama korištenim u ovom istraživanju, u budućim istraživanjima potrebno je uključiti druge varijable koje bi potencijalno mogle utjecati na odnos roditeljskog statusa i seksualne želje kod žena.

ABSTRACT

key words: sexual desire, women, children, age, sexual behavior

Sexual desire is an instinct that motivates us to engage in sexual activity. Childbirth greatly affects the relationship of partners in a relationship or marriage, but also the overall sexual satisfaction of women. The aim of this research is to investigate the contribution of children's presence to women's sexual desire. One thousand six hundred and five adult women participated in the study. Participants completed a questionnaire containing questions about the frequency of their sexual habits and the Sexual Desire Inventory (SDI-2). The data found that women who do not have children achieve a higher score on sexual desire measures. With the increase in age, women report lower level of sexual desire. Women in their twenties report the highest level of sexual desire. Age is a significant predictor, however it explains a negligible part of the variance of sexual desire. Women who do not have children are more involved in sexual activities such as masturbation, watching pornography and sexual games. Given the low percentage of explained variance of sexual desire with the variables used in this study, other variables that could potentially affect the relationship between parental status and sexual desire in women need to be included in future research.

UVOD

Seksualnost i želja za intimnosti jedne su od najbitnijih stavki u životu ljudi. Kaplan (1977) navodi kako je seksualna želja „apetit ili nagon koji nas motivira da se uključimo u seksualnu aktivnost“. Prema Basson (2002), seksualna želja definira se kao „iskustvo seksualnih misli, fantazija i potrebe za uključivanjem u seksualnu aktivnost“. Gledano s evolucijske perspektive, potreba za intimnošću postaje važnija kod žena s djecom jer iskazivanje predanosti između partnera služi očuvanju i jačanju dobrobiti obitelji, čime se poboljšavaju šanse za reproduktivni uspjeh (Buss, 2003). Razdoblje nakon poroda kod žena obilježeno je visokom stopom seksualnog nezadovoljstva te se žene suočavaju sa seksualnim problemima kao što su bolan snošaj, manjak seksualne želje, vaginalna suhoća te nemoćnost postizanja orgazma (Pourakbaran i Yazdi, 2015).

Smanjena seksualna želja uobičajeno se doživljava kao problem u vezi, posebno kada utječe na seksualni život. Veliki uzrok seksualnih disfunkcija smanjena je seksualna želja nakon rođenja djeteta uzrokovana hormonalnim promjenama nakon poroda (Pourakbaran i Yazdi, 2015). Ženin gubitak seksualne želje često dovodi do manje frekvencije seksualnih aktivnosti te smanjenog seksualnog zadovoljstva (De Judicibus i McCabe, 2002). Prema Hyde i suradnicima (1996), 84% parova izvještava o smanjenoj frekvenciji seksualnih odnosa četiri mjeseca nakon poroda. Uživanje u seksualnim odnosima postupno se vraća nakon poroda. Lumley (1978) izvještava o linearnom povećanju postotka žena kojima je seksualni odnos nakon poroda ugodan. U istraživanju Kumara i suradnika (1982), 12 tjedana nakon poroda, dvije trećine žena doživljavale su seks „u većini slučajeva ugodnim“ premda je čak 40% žena izvijestilo o poteškoćama u seksualnom funkcioniranju. Istraživanje Liu (2000) ukazuje na to da prisutnost djece potiče žene na ignoriranje vlastitog seksualnog uzbuđenja jer je njihov primarni fokus na održavanju veze s partnerom i očuvanju obiteljske zajednice. U skladu s tim, žene procjenjuju svoj romantični odnos s partnerom manje kvalitetnim. Nadalje, pretpostavlja se da kada žene ocjenjuju svoju vezu kao više zadovoljavajuću nego inače, one su motiviranije uključiti se u seksualne aktivnosti kako bi produbili emocionalnu povezanost s partnerom te pojačali osjećaj seksualne privlačnosti (Debrot i sur., 2017). Dewitte i Mayer (2018) istraživali su povezanost prisutnosti djece, seksualne želje, kvalitete romantične veze i seksualnih aktivnosti. Prisutnost djece pojačala je povezanost seksualne aktivnosti i ženine evaluacije svoje veze s partnerom te je pojačala pozitivan učinak kvalitete svakodnevnih odnosa na seksualnu aktivnost. Pretpostavlja se da je razlog tome ženina posvećenost očuvanju dobrobiti obitelji i želja da se dodatno poveže s partnerom na intimnoj razini kako bi ostvarili bolji sveukupni odnos. Tako osigurava povoljnu obiteljsku dinamiku i daljnje rađanje djece u budućnosti. Međutim, prisutnost djece imala je negativan učinak na kvalitetu svakodnevnih odnosa u vezi kod žena. Zaključeno je da seksualni odgovori ovise o procesima u vezi kada su prisutna djeca. Međutim, negativni učinak seksualne želje na seksualnu aktivnost smanjio se kod žena bez djece što sugerira da

odsutnost djece povećava mogućnost žena da djeluju vođene svojim osjećajima seksualne želje (Dewitte i Mayer, 2018). U kontekstu dobi i seksualne želje, Kontula i Haavio-Mannila (2009) ukazali su na to da dob nije značajni prediktor seksualne želje kada se kontroliraju drugi faktori (bolesti, frekvencija seksualnih aktivnosti, seksualni stavovi, seksualno samopouzdanje, seksualno zadovoljstvo) uključeni u njihovo istraživanje. Ovaj nalaz ukazuje na to da osnova seksualne motivacije nije povezana s biološkom dobi i procesom starenja.

Čestina seksualnih aktivnosti indirektna je procjena seksualne želje. Smanjena seksualna želja povezana je sa smanjenom čestinom seksualne aktivnosti te se seksualna aktivnost smanjuje s dobi (Beutel, Stöbel-Richter i Brähler, 2008). Nutter i Condron (1983) istražili su seksualnu želju, maštanje i masturbaciju žena sa smanjenom seksualnom željom i kontrolne grupe žena. Žene sa smanjenom seksualnom željom maštale su značajno manje tijekom predigre, snošaja i masturbacije te su manje maštale tijekom dana u odnosu na kontrolnu grupu. Međutim, žene s manjom seksualnom željom nisu manje masturbirale niti doživljavale manje orgazama tijekom masturbacije u odnosu na kontrolnu skupinu, ali su doživljavale manje orgazama tijekom snošaja s partnerom. Prema Pelletier i Heroldu (1988), seksualno maštanje prethodi seksualnoj želji te se te dvije aktivnosti često odvijaju u približno isto vrijeme. Osobe koje puno više maštaju imaju veću želju za masturbacijom te se samim time više upuštaju u tu aktivnost (Zamboni i Crawford, 2003). Niže razine seksualnog maštanja povezane su s nižom razinom seksualne želje koja je povezana s nižom frekvencijom masturbiranja (Nutter i Condron, 1985). Nadalje, žene koje su uključene u dijadne seksualne aktivnosti manje maštaju. Žene koje nisu uključene u dijadne seksualne aktivnosti masturbiraju više (Jones i Barlow, 1990).

Cilj je ovog istraživanja istražiti doprinos prisutnosti djece seksualnoj želji žena. Za pretpostaviti je da će žene koje imaju djecu imati niži rezultat pri mjerenju seksualne želje u usporedbi sa ženama koje nemaju djecu. Žene koje nemaju djecu više će se uključivati u seksualne aktivnosti kao što su masturbacija, gledanje pornografije i seksualne igrice za razliku od žena koje ih imaju. Dob žena značajan je samostalni prediktor seksualne želje.

METODA

U istraživanju je sudjelovalo 1605 punoljetnih žena. Raspon je dobi od 18 do 68 godina ($M = 31.7$, $SD = 8.86$). Žena mlađih od 20 godina (18 i 19 godina) ukupno je 2.7 %, u dvadesetima (20-29) je 41.3 %, u tridesetima (30-39) 37.7 %, u četrdesetima (40-49) 13.9 %, u pedesetima (50-59) 4.2 %, u šezdesetima (60-68) 0.2 %. Od 1605 žena, 43.1 % imaju djecu, dok 56.9 % njih nema djecu. Raspon je broja djece od 1 do 6. Ostali demografski podaci vidljivi su u Tablici 1.

Tablica 1. Deskriptivni podaci uzorka ($N = 1605$).

Varijabla	Kategorije	N	%
Dobne skupine	18-19	43	2.7
	20-29	663	41.3
	30-39	605	37.7
	40-49	223	13.9
	50-59	67	4.2
	60-69	4	0.2
Obrazovanje	osnovna škola	12	0.7
	srednja škola	566	35.3
	viša škola ili preddiplomski studij	377	23.5
	diplomski studij	523	32.6
	poslijediplomski	127	7.9
Radni status	studentica	398	24.8
	nezaposlena	249	15.5
	zaposlena	953	59.4
	u mirovini	5	0.3
Status veze	nisam u vezi	287	17.9
	u vezi ali ne živimo zajedno	417	26.0
	u vezi, braku ili životnom partnerstvu i živimo zajedno	901	56.1
Seksualna orijentacija	isključivo heteroseksualna	1266	78.9
	pretežno heteroseksualna	258	16.1
	podjednako heteroseksualna i homoseksualna	54	3.4
	pretežito homoseksualna	10	0.6
	isključivo homoseksualna	17	1.1
Tip partnera/ice	muškarac	1303	97.8
	žena	29	2.2

Legenda: N – broj sudionica, % – postotak

Uzorak je u tom istraživanju prigodan te je upitnik bio dostupan svim ženama u *Facebook* grupama. Link za pristup istraživanju objavio se u grupama gdje se primarno nalaze žene pa su tako bile u pitanju grupe za

majke, mlade djevojke te grupe za kupnju odjeće. Podaci su se prikupljali *MonkeySurvey online* upitnikom od svibnja do lipnja 2020. godine.

Upitnik je sadržavao pitanja o demografskim podacima, seksualnim navikama te su na kraju sudionice popunile Inventar seksualne želje-2 (SDI-2). Demografski podaci koji su se prikupljali su: dob, obrazovanje (osnovna škola, srednja škola, viša škola ili preddiplomski studij, diplomski studij, poslijediplomski), radni status (studentica, nezaposlena, zaposlena ili pak u mirovini), status veze (nisam u vezi; u vezi, ali ne živimo zajedno ili pak u vezi, braku ili životnom partnerstvu i živimo zajedno), seksualna orijentacija (isključivo heteroseksualna, pretežno heteroseksualna, podjednako heteroseksualna i homoseksualna, pretežito homoseksualna, isključivo homoseksualna), tip partnera/ice ako su u partnerskom odnosu (žena, muškarac ili nešto treće), roditeljski status (imam djecu ili nemam djecu) i broj djece ako ih imaju. Upitnik o seksualnim navikama uključivao je pitanja o čestini seksualnih aktivnosti u zadnjih godinu dana. Pitanja su se odnosila na učestalost seksualnih aktivnosti: masturbacija, gledanje pornografije, seksualne igrice i maštanje (npr. „Koliko ste puta mjesečno masturbirali?“). Sudionice su odgovarale zaokruživanjem na ponuđene odgovore: 0, 0-4, 5-8 i 9 ili više puta mjesečno. Inventar seksualne želje-2 (*The Sexual Desire Inventory- 2, SDI-2*) kratki je upitnik od 14 čestica koji mjeri multidimenzionalni konstrukt seksualne želje (Spector i sur., 1996). Četiri čestice boduju se na skali od 0 („uopće ne“) do 8 („više puta u danu“). Preostalih 10 čestica boduje se na skali Likertovog tipa koja ima raspon od 0 („nemam želju“) do 8 („snažna želja“). Mogući raspon bodova je od 0 do 112. Rezultat ukupne seksualne želje boduje se zbrojem bodova na svim česticama u upitniku $\alpha = .86$, $r_{tt} = .82$ (Kuhn i sur., 2014). Pouzdanost upitnika SDI-2 u ovom istraživanju iznosi $\alpha = .87$.

REZULTATI

U sklopu obrade rezultata, u statističkom programu *Jamovi* (verzija 1.8.1.), provedeno je testiranje normalnosti distribucije Shapiro-Wilk testom pri čemu je utvrđeno da se rezultati distribuiraju prema normalnoj distribuciji. Prije provedbe analize izračunali smo korelacije varijabli koje ćemo koristiti u analizi. Rezultati su vidljivi u tablici 3.

Tablica 3.

Korelacijska matrica varijabli korištenih u analizama (N = 1605).

	Dob	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Obrazovanje	.154***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Radni status	.587***	.246***	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Status veze	.340***	.048	.383***	-	-	-	-	-	-	-
5. Broj djece	.575***	-.134***	.361***	.439***	-	-	-	-	-	-
6. Duljina veze	.676***	-.006	.352***	.502***	.576***	-	-	-	-	-
7. Masturbacija	-.181***	.043	-.115***	-.241***	-.195***	-.222***	-	-	-	-
8. Pornografija	-.164***	.013	-.074**	-.183***	-.158***	-.192***	.610***	-	-	-
9. Seksualne igrice	-.130***	.022	-.055*	.063*	-.092***	-.158***	.211***	.198***	-	-
10. Maštanje	-.234***	.014	-.119***	-.187***	-.197***	-.236***	.485***	.428***	.261***	-

11. Seksualna želja	-.211***	-.008	-.100***	-.161***	-.159***	-0.223***	.421***	.375***	.310***	.524***
---------------------	----------	-------	----------	----------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------

Legenda: * - $p < .05$, ** - $p < .01$, *** - $p < .001$

Prva hipoteza testirana je Student t-testom. Analizirane su razlike žena koje imaju djecu i žena koje nemaju djecu s obzirom na njihov rezultat na Inventaru seksualne želje (SDI-2). Utvrđena je značajna razlika između žena koje imaju djecu i onih koje ih nemaju. Žene koje imaju djecu imaju nižu seksualnu želju u odnosu na žene koje nemaju djecu. Međutim, veličina je efekta niska ($d = -0.339$) te je razlika između skupina mala. Rezultati su vidljivi u Tablici 2.

Tablica 2.

Deskriptivni podaci varijabli korištenih u analizi i rezultati t testa za nezavisne uzorke ($N = 1605$).

VARIJABLA	RS	N	M	SD	Student	df	Cohenov d
Seksualna želja	Da	682	55.7	15.5			
	Ne	923	60.0	13.3	-6.72***	1603	-0.339
Masturbacija	Da	682	2.13	0.953			
	Ne	923	2.51	0.962	-7.83***	1603	-0.396
Pornografija	Da	682	1.72	0.949			
	Ne	923	2.02	1.013	-6.02***	1603	-0.304
Seksualne igrice	Da	682	1.66	0.852			
	Ne	923	1.84	0.947	-3.86***	1603	-0.195
Maštanje	Da	682	2.94	1.231			
	Ne	923	3.42	1.216	-7.70***	1603	-0.389

Legenda: RS - roditeljski status, N - ukupan broj sudionika, M - aritmetička sredina, SD - standardna devijacija, Student - vrijednost t-testa, df - stupnjevi slobode, *** - $p < .001$, Cohenov d - veličina učinka

Nadalje, ANOVA analizom istražili smo postoji li razlika u dobnim skupinama žena s obzirom na seksualnu želju. Utvrđeno je da postoji značajna razlika (Tablica 5).

Tablica 5.

Rezultati jednosmjerne ANOVA analize ($N = 1605$).

	F	df1	df2	p
Seksualna želja	12.2	5	31.2	< .001

Legenda: F - F-omjer, df - stupnjevi slobode, p - statistička značajnost

Post-Hoc analizama uočena je statistički značajna razlika između žena u 20-ima i žena u 30-ima, 20-ima i 40-ima, 20-ima i 50-ima te između žena u 30-ima i 50-ima (Tablica 6).

Tablica 6.

Vrijednosti *t*-testa u *Post-Hoc* analizi dobnih skupina i seksualne želje.

	18-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69
18 - 19	—	-1.71	0.189	1.56	2.69	1.019
20 - 29		—	5.042***	5.84***	5.24***	1.325
30 - 39			—	2.54	3.39*	0.999
40 - 49				—	1.79	0.734
50 - 59					—	0.378

Legenda: *p* - statistička značajnost; * - $p < .05$, ** - $p < .01$, *** - $p < .001$

U navedenim značajnim razlikama, niža dobna skupina ima višu razinu seksualne želje. Najviša sveukupna razina seksualne želje uočena je kod žena u dvadesetim godinama. Nadalje, Student *t*-testom testirali smo dobne skupine prema statusu roditeljstva i njihovoj seksualnoj želji. Jedino kod žena u 40-im godinama života dobivena je statistički značajna razlika s obzirom na seksualnu želju i roditeljski status. Žene u 40-ima koje nemaju djecu izjavljuju višu razinu seksualne želje nego što to izjavljuju žene u 40-ima koje imaju djecu (Tablica 4).

Tablica 4.

Deskriptivni podaci i rezultati *t*-testa za varijable korištene u jednosmjernoj ANOVA analizi i rezultati *t*-testa za nezavisne uzorke.

	Dobna skupina	Roditeljski status	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Student	<i>df</i>	<i>p</i>	Cohenov <i>d</i>
Seksualna želja	18-19	Da	1	43.0					
		Ne	42	58.4	12.9	-1.179	41	.245	-
	20-29	Da	66	60.3	13.9				
		Ne	597	61.7	12.9	-0.825	661	.410	-0.107
	30-39	Da	367	57.0	14.6				
		Ne	238	58.6	13.8	-1.31	603	.192	-1.09
	40-49	Da	184	53.4	16.4				
		Ne	39	59.7	14.9	-2.23	221	< .05	-0.392
	50-59	Da	60	50.4	17.4				
		Ne	7	49.6	14.4	0.121	65	.904	0.0482
60-69	Da	4							
	Ne	0	45.8	23.8	-	-	-	-	

Legenda: *N* - broj sudionica, *M* - aritmetička sredina, *SD* - standardna devijacija, *df* - stupnjevi slobode, Cohenov *d* - veličina efekta

Druga hipoteza testirana je Student *t*-testom. Analizirane su razlike žena koje imaju djecu i žena koje nemaju djecu s obzirom na čestinu

sljedećih seksualnih aktivnosti: masturbacija, pornografija, seksualne igrice i maštanje. Utvrđena je statistički značajna razlika na varijablama masturbacije, gledanja pornografije, seksualnih igrica i maštanja čime je potvrđena druga hipoteza. Žene koje su imale djecu značajno manje su masturbirale, manje su imale seksualne igrice, manje su maštale i manje su gledale pornografski sadržaj u odnosu na žene koje nisu imale djecu. Međutim, veličina je efekta niska u rasponu od $d = -0.195$ do $d = -0.396$ te su razlike između skupina male. Rezultati su vidljivi u Tablici 2.

Treća hipoteza testirana je hijerarhijskom regresijskom analizom (Tablica 7). Varijable status veze i duljina veze pokazale su se kao značajni prediktor, a dob se pokazala kao veliki značajni prediktor. Ukupnim modelom objašnjeno je 6.24 % ukupne varijance za kriterij seksualne želje.

Tablica 7.

Rezultati regresijske analize za kriterij seksualne želje, uz prediktorske varijable dob, obrazovanje, radni status, status veze, duljina veze i broj djece ($N = 1605$).

Prediktorske varijable	β
Dob	-0.1489***
Obrazovanje	-0.0114
Radni status	0.0600
Status veze	-0.0873*
Duljina veze	-0.1112*
Broj.djece	0.0204
R	.250
R ²	.0624
ΔR^2	.0576
ΔF	13.0
df	6

Legenda: β – standardizirani parcijalni beta koeficijent; R – koeficijent multiple korelacije; R² – koeficijent multiple determinacije; ΔR^2 – promjena koeficijenta multiple determinacije; ΔF – promjena F-omjera; df – stupnjevi slobode; * – $p < .05$; ** – $p < .01$; *** – $p < .001$

RASPRAVA

Utvrđeno je da žene koje imaju djecu imaju i nižu seksualnu želju u odnosu na žene koje nemaju djecu. Ovaj je nalaz u skladu s istraživanjem Dewitte i Mayer (2018) u kojem je utvrđen negativan efekt prisutnosti djece na učinak seksualne želje. Za pretpostaviti je da je ženama nakon rođenja djeteta u primarnom fokusu briga o djetetu/djeci i obiteljskim aktivnostima te time ignorira svoje seksualne osjećaje i želje. Također, porastom broja djece, seksualna želja žena značajno se smanjuje što je u skladu s prethodnim istraživanjima (Hällström i Samuelsson, 1990). S obzirom na to da povećanjem broja djece žene imaju još više obaveza, one će još manje usmjeriti pažnju na

vlastitu seksualnost. Nadalje, utvrđeno je da je dob značajni prediktor seksualne želje, međutim, dob objašnjava mali postotak objašnjene varijance seksualne želje kod žena. U Kontula i Haavio-Mannila (2009) istraživanju utvrđeno je da dob nije značajni prediktor seksualne želje nego su to dobro zdravlje (bez kroničnih bolesti), dobro seksualno funkcioniranje, pozitivno seksualno samopouzdanje, vješt partner, česta seksualna aktivnost, ugodna prethodna iskustva i LAT veza (veza u kojoj partneri žive odvojeno). S obzirom na to da u ovom istraživanju nismo kontrolirali druge navedene faktore koji su mogli utjecati na seksualnu želju žena, možemo zaključiti da je to jedan od mogućih razloga našeg nalaza. Najvišu razinu seksualne želje izjavljuju žene u dvadesetim godinama života što se može povezati s nalazom da žene u dvadesetima u tom uzorku većinom nemaju djecu (njih 90 %). Stoga, žene koje nisu rodile, imaju višu razinu seksualne želje. U dobnoj skupini žena u četrdesetima pronađena je značajna razlika u razini seksualne želje s obzirom na roditeljski status. Žene koje su imale djecu izjavljivale su nižu razinu seksualne želje, dok su žene koje nisu rodile imale višu razinu seksualne želje. Mogući razlog tome hormonalne su promjene koje prethode menopauzi u tom životnom razdoblju te koje mogu varirati s obzirom na to je li žena rodila djecu ili nije.

Utvrđeno je da se žene koje nemaju djecu više uključuju u seksualne aktivnosti kao što su masturbacija, gledanje pornografije i seksualne igrice. Seksualne aktivnosti i seksualna želja povezane su (Beutel, Stöbel-Richter i Brähler, 2008), što se pokazalo i u ovom istraživanju. Žene koje nemaju djecu imaju višu razinu seksualne želje te su češće uključene u seksualne aktivnosti. Ovaj nalaz djelomično je potvrđen istraživanjem Nutter i Condrón (1983) kojim se također utvrdilo da su žene s manjom seksualnom željom maštale značajno manje u odnosu na kontrolnu grupu. Međutim, istraživanje Nutter i Condrón (1983) pokazalo je da žene sa smanjenom seksualnom željom nisu masturbirale manje u odnosu na kontrolnu skupinu što je u suprotnosti s nalazima ovog istraživanja. U ovom istraživanju utvrđeno je da se žene sa smanjenom seksualnom željom manje upuštaju u gledanje pornografije što je u skladu s istraživanjem Poulsen i suradnika (2013). Također, niže razine seksualnog maštanja povezane su s nižom razinom seksualne želje koja je povezana s nižom frekvencijom masturbiranja (Nutter i Condrón, 1985). Nadalje, potrebno je uključiti u analizu druge relevantne faktore kako bi se bolje opisali prediktori seksualne želje kod žena s djecom i bez djece. Neke od tih varijabli su karakteristike partnera, kvaliteta romantičnog odnosa, zdravstveno stanje žena i partnera/ice, seksualni stavovi, seksualno funkcioniranje, vještine partnera/ice, čestina seksualne aktivnosti i prethodna seksualna iskustva. Seksualna želja i općenito seksualno funkcioniranje žena pod utjecajem su brojnih biopsihosocijalnih elemenata. Detaljnim istraživanjem tih elemenata moguće je pomoći ženama koje imaju poteškoće sa seksualnom željom na način da im se poveća do razine koja je njima zadovoljavajuća. Potrebno je naglasiti da smanjena seksualna želja u kontekstu ovog istraživanja nije poremećaj ni problem jer nisu izmjerene osobna ili interpersonalna patnja. Drugim riječima, smanjena seksualna želja potencijalno je funkcionalna, prilagođena uvjetima u kojima se žene nalaze. Nalazi ukazuju na to da promjene u kontekstu velikih životnih promjena kao što je rođenje i imanje djece nisu velike te da im se žene prilagođavaju.

ZAKLJUČAK

Zaključno, dob ima značajan, ali mali doprinos seksualnoj želji kod žena, dok broj djece nije značajan prediktor za seksualnu želju žena. Žene koje imaju djecu imaju nižu seksualnu želju za razliku od žena koje nemaju djecu. Ovaj je nalaz moguće objasniti ženinom okupacijom brigom o djeci i obiteljskim aktivnostima tako da joj njezina vlastita seksualnost više nije u primarnom fokusu. Žene u dvadesetima izjavljuju najvišu razinu seksualne želje. Žene u dobnoj skupini četrdesetih godina razlikuju se s obzirom na roditeljski status. Žene u četrdesetima koje nisu rodile djecu izjavile su višu razinu seksualne želje. Moguće su objašnjenje hormonalne promjene koje prethode menopauzi te koje su povezane s prethodnim porodom ili porodima koje je žena imala. Seksualna želja i seksualne aktivnosti povezane su kod žena. Žene koje nemaju djecu više se uključuju u seksualne aktivnosti kao što su masturbacija, gledanje pornografije i seksualne igrice. Također, potrebno je u budućim istraživanjima istražiti potencijalne dodatne varijable koje su mogle utjecati na seksualnu želju kod žena kao što su odnosi s partnerom/icom, zdravlje žene, stavovi i osjećaji.

LITERATURA

Basson, R. (2002). Women's sexual desire—Disordered or misunderstood? *Journal of Sex & Marital Therapy*, 28, 17-28. <https://doi.org/10.1080/00926230252851168>

Beutel, M. E., Stöbel-Richter, Y. i Brähler, E. (2008). Sexual desire and sexual activity of men and women across their lifespans: results from a representative German community survey. *BJU international*, 101(1), 76-82.

Buss, D. M. (2003). *The evolution of desire: Strategies of human mating*. Basic Books.

Debrot, A., Meuwly, N., Muise, A., Impett, E. A. i Schoebi, D. (2017). More than just sex: Affection mediates the association between sexual activity and well-being. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 43, 287-299. <https://doi.org/10.1177%2F0146167216684124>

De Judicibus, M. A. i McCabe, M. P. (2002). Psychological factors and the sexuality of pregnant and postpartum women. *Journal of sex research*, 39(2), 94-103. <https://doi.org/10.1080/00224490209552128>

[org/10.1080/00224490209552128](https://doi.org/10.1080/00224490209552128)

Dewitte, M. i Mayer, A. (2018). Exploring the link between daily relationship quality, sexual desire, and sexual activity in couples. *Archives of sexual behavior*, 47(6), 1675-1686. <https://doi.org/10.1007/s10508-018-1175-x>

Hällström, T. i Samuelsson, S. (1990). Changes in women's sexual desire in middle life: The longitudinal study of women in Gothenburg. *Archives of Sexual Behavior*, 19, 259-268. <https://doi.org/10.1007/BF01541551>

Jones, J. C. i Barlow, D. H. (1990). Self-reported frequency of sexual urges, fantasies, and masturbatory fantasies in heterosexual males and females. *Archives of Sexual Behavior*, 19, 269-279. <https://doi.org/10.1007/BF01541552>
Kaplan, H. (1977). Hypoactive sexual desire. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 3, 3-9. <https://doi.org/10.1080/00926237708405343>

Kontula, O. i Haavio-Mannila, E. (2009). The impact

of aging on human sexual activity and sexual desire. *Journal of sex research*, 46(1), 46-56. <https://doi.org/10.1080/00224490802624414>

Kuhn, W., Koenig, J., Donoghue, A., Hillecke, T. K. i Warth, M. (2014). Psychometrische Eigenschaften einer deutschsprachigen Kurzversion des Sexual Desire Inventory (SDI-2). *Zeitschrift für Sexualforschung*, 27(02), 138-149. <https://doi.org/10.1055/s-0034-1366582>

Kumar, R., Brant, H. A. i Robson, K. M. (1981). Childbearing and maternal sexuality: a prospective survey of 119 primiparae. *Journal of Psychosomatic Research*, 25(5), 373-383. [https://doi.org/10.1016/0022-3999\(81\)90052-0](https://doi.org/10.1016/0022-3999(81)90052-0)

Levine, S. B. (2002). Re-exploring the concept of sexual desire. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 28, 39-51. <https://doi.org/10.1080/009262302317251007>

Liu, C. (2000). A theory of marital sexual life. *Journal of Marriage and Family*, 62(2), 363-374. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.00363.x>

Lumley, J. (1978). Sexual feelings in pregnancy and after childbirth. *Australian and New Zealand Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 18(2), 114-117. <https://doi.org/10.1111/j.1479-828X.1978.tb00026.x>

Nutter, D. E. i Condrón, M. K. (1983). Sexual fantasy and activity patterns of females with inhibited sexual desire versus normal controls. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 9(4), 276-282. <https://doi.org/10.1080/00926238308410914>

Pelletier, L. A. i Herold, E. S. (1989). The relationship of age, sex guilt, and sexual experience with female sexual fantasies. *Journal of Sex Research*, 24, 250-256. <https://doi.org/10.1080/00224498809551420>

Poulsen, F. O., Busby, D. M. i Galovan, A. M. (2013). Pornography use: Who uses it and how it is associated with couple outcomes. *Journal of sex research*, 50(1), 72-83. <https://doi.org/10.1080/00224499.2011.648027>

Pourakbaran, E. i Yazdi, S. A. A. (2015). A study of sexual functioning and marital satisfaction in women with and without history of labor. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 17(4), 202-208.

Spector, I. P., Carey, M. P. i Steinberg, L. (1996). The Sexual Desire Inventory: Development, factor structure, and evidence of reliability. *Journal of sex & marital therapy*, 22(3), 175-190. <https://doi.org/10.1080/00926239608414655>

Zamboni, B. D. i Crawford, I. (2003). Using masturbation in sex therapy: Relationships between masturbation, sexual desire, and sexual fantasy. *Journal of Psychology & Human Sexuality*, 14(2-3), 123-141. https://doi.org/10.1300/J056v14n02_08